

זוהר חלק א' פרשת וישב - דף קפ"ד עמוד א'

השבטים היו צריכים למשול על יוסף קודם שירדו למצרים כדי שלא ישלטו המצריים בישראל

"וַיֹּאמֶר יִשְׂרָאֵל אֶל יוֹסֵף הֲלוֹא אָחִיךָ רַעִים בְּשָׁכְמָם לָכֵה וְאַשְׁלַחְךָ אֲלֵיהֶם". וכי יעקב התם שאהב את יוסף מכל בניו, והיה יודע שכל אחיו היו שונאים אותו, למה שלח אותו אליהם, אלא הוא לא חשד אותם, שהיה יודע שכולם צדיקים, אלא שהקדוש ברוך הוא גרם כל זה, בשביל לקיים הגזרה שגזר בין הבתרים, נמצא בספרי הקדמונים שנצרכו אלה בני יעקב לשלוט על יוסף, טרם שירד למצרים, שאילו היה יורד למצרים והם לא היו שולטים בו תחלה, היו יכולים המצריים לשלוט לעולם על ישראל, ונתקיים בו ביוסף שנמכר לעבד שהם שלטו עליו, ונתגלגל אחר כך שיוסף נעשה מלך והמצריים היו עבדים לו. נמצא על ידי זה שישראל מושלים על כולם, בא וראה, שיוסף הוא סוד ברית העליון^[1] כל זמן שנתקיים הברית, נתקיימה השכינה עם ישראל בשלמות כראוי, כיון שנסתלק יוסף, סוד ברית העליון מן העולם, אז השכינה וישראל כולם יצאו בגלות^[2], והרי ביארנו שכתוב: "וַיִּקְּם מֶלֶךְ חָדָשׁ עַל מִצְרַיִם אֲשֶׁר לֹא יָדַע אֶת יוֹסֵף"^[3], והכל היה מן הקדוש ברוך הוא כראוי. בא וראה, "וַיִּמְצָאֵהוּ אִישׁ", זה גבריאל, וביארו שכתוב כאן וימצאהו איש, וכתוב שם (דניאל ט'): "וְהָאִישׁ גְּבַרְיָאֵל אֲשֶׁר רָאִיתִי בְּחֻזּוֹן בְּתַחֲלָה", "וְהִנֵּה תַעָה בְּשָׂדֵה", תועה בכל, תועה שבטח על אחיו, שהיה מבקש אחווה שלהם ולא מצא, והיה מבקש אותם ולא מצא, ועל כן תועה בכל, ועל זה - "וַיִּשְׁאַלְהוּ הָאִישׁ לְאֹמֹר מַה תְּבַקֵּשׁ".

זוהר חלק א' פרשת וישב - דף קפד עמוד א'

אף שהשבטים לא נהגו ביוסף כאח כשנפל לידם, אם כל זה יוסף נהג בהם כאחים כשנפלו לידיו.

"וַיֹּאמֶר הָאִישׁ נָסְעוּ מִזֶּה". אמר רבי יהודה, בא וראה, יוסף אף על פי שאחיו לא היו לו כאחים כאשר נפל בידם, הוא היה להם כאח כאשר נפלו בידו, והרי ביארו שכתוב: "וַיִּנְחָם אוֹתָם וַיְדַבֵּר עַל לִבָּם", בכל דבר על לבם. ובא וראה, מה כתוב: "וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אָחִיו", זה שמעון ולוי, שהם היו אחים ודאי בכל, לפי שהיו באים מצד דין הקשה,

זוהר חלק א' פרשת וישב - דף קפד עמוד א'

יג. פירוש, זו ספירת יסוד.
יד. כי בהסתלק סוד הברית שפע הפנימיות אין. הברית העליון שנקרא יוסף.
טו. אשר לא ידע את יוסף רמז על חסרון כח סוד

ולפיכך הרוגז שלהם הוא כעס של רציחה בעולם, כמו שכתוב: "אָרוּר אָפֶם כִּי עָז וְעִבְרָתָם כִּי קִשְׁתָּהּ".

זוהר חלק א' פרשת וישב - דף קפ"ה

מוטב לאדם להפיל עצמו לבור של נחשים ועקרבים ואל יפול בידי שונאיו

"וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם רְאוּבֵן אֵל תִּשְׁפְּכוּ דָם הַשְּׁלִיכוּ אֹתוֹ אֶל הַבּוֹר הַזֶּה". אמר רבי יצחק, אם נחשים ועקרבים היו בו, למה כתוב בראובן, "לְמַעַן הֲצִיל אֹתוֹ מִיָּדָם לְהִשִּׁיבוֹ אֶל אָבִיו", וכי לא חשש ראובן לזה, שאותן נחשים ועקרבים יזיקו לו, ואיך אמר להשיבו אל אביו, וכתוב: "לְמַעַן הֲצִיל אֹתוֹ", אלא ראה ראובן שהנוק מצוי בידי אחיו, לפי שידע כמה הם שונאים לו והרצון שלהם להרג אותו, אמר ראובן מוטב להפילו לתוך הבור של נחשים ועקרבים, ולא ימסר בידי משנאיו שלא ירחמו עליו, מכאן אמרו יפיל אדם עצמו לאש או לבור של נחשים ועקרבים, ולא ימסר בידי משנאיו, לפי שבזה המקום של נחשים ועקרבים, אם הוא צדיק, הקדוש ברוך הוא יעשה לו נס, ולפעמים זכות אבות תעזור לו לאדם וינצל מהם, אבל כיון שנמסר בידי משנאיו, מועטים הם שיכולים להינצל, ולפיכך אמר למען הציל אותו מידם, מידם דווקא, ולא כתוב למען הציל אותו ולא יותר, אלא אמר ראובן ינצל מן ידיהם, ואם ימות בבור ימות, ולפיכך כתוב: "וַיִּשְׁמַע רְאוּבֵן וַיִּצְלֵהוּ מִיָּדָם". בא וראה, כמה חסידותו של ראובן, שלפי שידע ששמעון ולוי ההשתתפות והתחכמות והתחברות שלהם קשים הן, שכאשר התחברו בשכם הרגו כל זכר, וזה לא היה די להם אלא שלקחו הנשים והטף, וכסף וזהב וכל הבהמות וכל כלי יקר, וכל מה שנמצא בעיר, ולא היה די להם כל זה אלא שאפילו כל מה שבשדה לקחו, שכתוב: "וַיָּאֵת אֲשֶׁר בְּעִיר וְאֵת אֲשֶׁר בְּשָׂדֵה לְקַחוּ", אמר ומה עיר גדולה כזו לא יכולה להינצל מהם, אלמלי נער זה יפול בידיהם לא ישאירו ממנו עצם בעולם, ועל כן אמר טוב להצילו מהם, שהרי לא ישאירו ממנו שיריים בעולם, ולא יראה אביו ממנו כלום לעולם, וכאן אם ימות בבור לא יאכלו אותו וישאר כל גופו שלם, ואשיבנו לאבי שלם, ועל כן כתוב: "לְמַעַן הֲצִיל אֹתוֹ מִיָּדָם לְהִשִּׁיבוֹ אֶל אָבִיו", אף על פי שימות שם, ולפיכך אמר: "הֲיִלֵּד אֵינְנוּ", ולא אמר איננו חי, אלא אמר איננו אפילו מת. בא וראה, מה שעשה, שהוא בחכמה היה משתתף עצמו עמהם, שכתוב: "לֹא נִכְנְנוּ נַפְשׁוֹ", ולא כתוב לא תכוהו נפש, והוא לא היה שם כשנמכר יוסף, שהרי כולם היו משמשים לאביהם כל אחד ואחד יום אחד, ויום ההוא של ראובן היה, ועל כן רצה שביום ההוא שהיה השימוש שלו לא יהיה נאבד יוסף, ולפיכך כתוב: "וַיִּשָּׁב רְאוּבֵן אֶל הַבּוֹר וְהִנֵּה אֵין יוֹסֵף בַּבּוֹר וַיִּקְרַע אֵת בְּגָדָיו", הנה אין יוסף דווקא אפילו מת, מיד "וַיִּשָּׁב אֶל אָחִיו וַיֹּאמֶר הֲיִלֵּד אֵינְנוּ", ואפילו ראובן לא ידע ממכירה ההיא של יוסף, והרי ביארו שנשתתפה עמהם השכינה, ועל כן לא ידע ראובן ממכירה ההיא של יוסף ולא נתגלה לו, עד הזמן ההוא שנתגלה יוסף לאחיו.

